

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto . . . " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inzerati: ==
 Enostopna petlitvra (72 mm):
 za enkrat . . . po 15 v
 za dvakrat . . . " 13 "
 za trikrat . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostopna petlitvra po 18 vin
== Poslano: ==
 enostopna petlitvra po 30 vin
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Od 1713 do 1867.

(Dr. Ign. Zitnik.)

Quem non sanat verbum,
 eum sanat ferrum.

I.

Vseučiliški profesor dr. G. Turba je s sodelovanjem min. svetnika dr. Ivana Zolgerja izdal zbirko vseh, doslej večinoma v pristnem besedilu neznanih listin, ki v svoji celoti tvorijo pragmatično sankcijo. Ministrski predsednik grof Stürgkh piše v svoji spomenici: »Dvesto let je minilo od dneva, ko je cesar Karol VI. proglasil pragmatično sankcijo in s tem ustvaril hišni in državni zakon, ki je temelj naše monarhije. Po načelih z dne 19. aprila 1713 razglašene končno veljavne in nepremisljivega prestolonasledstva in nastala razdeljiva zveza dežel, ki zagotavlja moč in veljavo habsburške države. Pragmatična sankcija je mejnik v zgodovini naše domovine. Bila je pričetek novega državnega in političnega življenja in je še danes temelj, na katerem slone najvažnejše javno-pravne naprave monarhije. Zbrane listine so dokazila velikega zgodovinskega čina. Obenem so pa studenec, iz katerega izvira živo pravo sedanjosti.«

Sedanja avstrijska monarhija je nastala iz treh deželnih skupin: avstrijske, češke, in ogrske, ki so do leta 1526 imele različen zgodovinski razvoj in državno-pravno stališče. Ze cesarji Maksimilijan I. (1493—1519), Karol V. (1519—1556) in Ferdinand I. (1556 do 1564) so pričeli s pripravami, da ustvarijo osrednjo upravo in enotno državo, ki naj bi bila močna obramba krščanstva proti Izlamu. Pragmatična sankcija je bila sklepnik državne stavbe, ker je dovršila nerazdeljivo in nerazrušljivo realno zvezo vseh dežel pod habsburškim žezlom z enotnim nasledstvom. Tako združena država naj bi bila na veke močna obramba proti vnanjim in notranjim sovražnikom — »unio indissolubilis contra omnem vim adversam atque quosvis motus internos.«

Pragmatična sankcija je mejnik med staro in moderno državo. Doslej je mogel vladar kakor družinski oče deliti državo kot zasebno last med svoje potomce in bi-

la je nevarnost, da razpade dedščina v posamezne samostojne dele. Sedaj je bil zagotovljen obstanek avstrijske monarhije, ki je mogla tudi brez nemške cesarske krone igrati važno vlogo v evropski družini. Pragmatična sankcija je izšla iz cesarjeve proste volje in je akt knežje suverenitete v zmislu patrimonialne države. Državnopravni pomen v modernem zmislu pa je dobila z garancijami deželnih stanov. Ti so v svojih izjavah na cesarjev skript izražali pravice in dolžnosti do države in vladarja.

Tri dejstva pa moramo z ozirom na sedanje razmere posebno naglašati. Prvič določa pragmatična sankcija, da morajo biti vladarji iz habsburškega rodu katoliške vere. Drugič, da so hrvatski stanovci že leto prej dne 9. sušca 1712 brez ozira na Ogrce sklenili priznati tudi isto nadvojvodinjo za svojo kraljico, ki bi vladala obenem na Štajerske, Koroškem in Kranjskem. S tem so hoteli dokazati svojo hvaležnost za pomoč v turških bojih in samostojnost nasproti Ogrcem. Tretjič, da so ogrski stanovci deset let pozneje cesarju več ponudili, nego je zahteval. Ko so že vsi drugi deželni stanovci sprejeli pragmatično sankcijo, jo je cesar leta 1722 predložil tudi ogrskim. In ti so slovesno potrdili enotnost in nerazdeljivost države in armade, odpovedali se volilni pravici, priznali tudi žensko nasledstvo in prosili, da se vse ogrske dežele z avstrijskimi združijo v skupno carinsko ozemlje. To so one tri točke, katere bi sedaj Mažari radi spravili s sveta. Utajiti hočejo to, kar so njihovi predniki slovesno priznali in cesarju »ponudili«, kakor govori besedilo ogrskega »zakona« iz leta 1723. In to hočemo ravno pojasniti, ker Mažari z vso silo in zvijačo dokazujejo, da more navaden sklep ogrskega parlamenta pognati v zrak realno unijo in proglasiti Ogrsko kot samostojno državo.

Leta 1896. so Mažari praznovali tisočletnico »ogrške države«. Svojo ustavo primerjajo z angleško, Hungaria je središče sveta, Arpadovci so bili potomci trojanskih kraljev in Adam je govoril iz Evi v mažarskem jeziku. Le tako je mogoče razumeti mažarske politike, ki vedno pogrevajo svoje stare blodnje in pravljice. Stara ogrska ustava je bila stanovska, kakor v avstrijskih deželah. Ogrski deželni zbor ni imel nikdar zakonodajne pravice, kralj sam je bil absoluten za-

konodajavec. Deželni stanovci so ponižno (supplicans) svojemu vladarju pošiljali »petitiones et gravamina«, prošnje in pritožbe, katere je vladar potrjeval ali odklanjal, potrjene razširjeval ali omejeval, kakor je bila njegova volja. Do leta 1848. Mažari niso nikdar imeli ustave v sedanjem pomenu besede, kakor tudi ostale avstrijske kronovine ne. Stanovci so bili le zavarovalnica svojih privilegijev nasproti absolutnemu vladarju, kateremu so se ravno Mažari večkrat ustavljali kot uporniki. Magnatov prva skrb je bila, da so uživali svobodo davkov, ki jih je nosila »misera contribuens plebs«. To je bila mažarska ustava. V istini pa kralj ni bil nikdar vezan na sklepe ali svete dež. stanov, ki so bili mešanica raznih narodnosti, katerih običajni jezik je bil latinski. Še danes najdemo med dednimi člani zbornice magnatov celo vrsto plemenitašev, katerih pradedje so v tridesetletni vojski in v turških bojih kot četovodje in diplomate od avstrijskih vladarjev dobivali ogromna posestva v dar.

V celi »ogrski ustavi« do 1848. leta ne najdemo ideje, da bi kralj moral imeti poleg sebe odgovorne svetovavce. Pač je že Ferdinand I. ustvaril za vse svoje dežele dvorni brambeni svet, toda odločeval je on sam, ker »jus belli ac pacis« je bila vladarska pravica, dohodki so bili njegova last. Krajevno upravo so pač oskrbovali komitati in kraljeva svobodna mesta, in le v mažarskih krajih je bila ta uprava v rokah mažarskih velikašev. Saksonski grofje na Sedmograškem so bili neposredno podrejeni kralju in vojaška granica je imela svojo posebno upravo.

Istina pa je, da so ogrski stanovci kruto izrabljali vsako zadrego avstrijskih vladarjev in jim izsiljevali nove privilegije, ki pa so jih uživali sami, ne pa ljudstvo. Ko so združeni Francozi in Bavarci leta 1741. napadli Avstrijo, je cesarica Marija Terezija v požurnem gradu v črni obleki in z rosnimi očmi prosila ogrske stanovce pomoči. Velikaši so pač kričali v dvorani »Moriatur pro regina nostra« in ji obljubili 40.000 mož. poslali pa jih niso niti 15.000. Mažari se v prvi vrsti sklicujejo na »ustavne zakone« iz leta 1741. in l. 1790/91, v katerih so stanovci prosili Marijo Terezijo, odnosno cesarja Jožefa II., naj jim zagotovi stare pravice in sprejme v osrednje urade na Dunaju tudi ogrske zastopnike. Tako izražajo leta 1741. prošnjo, naj bi cesarica v

važnih zadevah povabila v posvete vsaj ogrskega primasa in palatina. In ta želja je danes člen 11. zakona iz leta 1741. V zbirki ogrskih »državnih zakonov« najdemo n. pr. zakon št. 5 iz leta 1596., ko so stanovci sklenili cesarju za to leto dati devet goldinarjev podpore. Vsako pritožbo in željo, četudi jim jo je cesar odklonil, so kot poseben člen ali paragraf uzakonili (inarticulatum). In tako je nastala svetovnoznana ogrska državna ustava, iz katere katere sedaj Košutovci izvajajo vse mogoče in nemogoče zahteve. Saj je obče znano, da je glasoviti člen XII. ogrske nagodbe iz leta 1867. le dolg jedilni list mažarskih punktacij, mnenje (vélemény) ali »elaborat« (munkalas) glede na skupne zadeve. In ta zmes je sedaj za Mažare temeljni zakon, iz katerega izvajajo personalno unijo, samostojno ogrsko armado in posebno zastopstvo na zunaj. Toda to že presega okvir današnjega članka.

Ze cesarica Marija Terezija je deželni stanovci omejevala delokrog. Njen sin Jožef II., ki je sicer odpravil dedno podložnost, je stanovom in graščakom v vsej državi vzel vse predprave, tudi pri sodiščih. Plemiči so bili navadni podložniki. Ogrsko kraljevo krono je ukazal prenesti na Dunaj in deželo je razdelil v okrožja. Njegov brat Leopold II. je sicer povrnil dežlam staro stanovsko upravo, toda že njegov naslednik Franc I. je vladal nad 40 let kot absoluten vladar. Postulatni deželni stanovci in zbori niso imeli nobene pravice pri zakonodajstvu in dovoljevanju davkov. Vnanje zadeve za vso državo je oskrbovala dunajska dvorna in državna pisarna, notranjo politiko cesarski dvorni svet in vojaške zadeve dvorni vojni svet, finance in trgovina ces. dvorna komora. Do l. 1848. je bila Ogrska še tesneje zvezana z Dunajem, nego ostale kronovine. Iz te absolutne dobe da je važno dejstvo, da je cesar Franc I. s patentom z dne 1. avgusta 1804 dal habsburški državi potrebno ime »Avstrijsko cesarstvo« in iznova proglasil pragmatično sankcijo kot vsestransko priznano pravno podlago enotne in nerazdeljive monarhije. Ne zdi se mi čudno, da zgodovinske knjige za srednje šole več ne navajajo tega za razvoj naše monarhije, ker zaenkrat išče v teh naših knjigah za mladino vodilne ideje, državnemisi. To pač razumejo Mažari. Toda čuditi se moramo, da niti znani dunajski vse-

LISTEK.

Bulgarka.

Bulgarski spisal Ivan Vazov. Poslovenil Jaklič.

I.

12. maja leta 1876 okrog poldne. Istega dne je bil oddelek Boteva v Balkanu pobit in Botev je padel zadet od kroglice čerkeske tolpe pod vodstvom ropateljnega Cambala, pa je stala na levem bregu Iskre nasproti Lutibrodu gruča žensk iz imenovane vasi. Čakale so, da pride na nje vrsta, da jih brodnik prepelje.

Večina jih ni vedela, kaj se godi okrog njih ali se pa tudi niso pobrigale. Niso se zmenile za vojaške pohode, ki so šli mimo Vrace in niso jih ovirali pri domačem delu. V resnici so bile v vasi same ženske, ker moški se niso upali pokazati se. Čeprav so se bili boji med vstajniki in čerkeskimi tolpmi daleč od Lutibroda, vendar so se zvedelo o vstaji tudi semkaj ter so se možje poskrili.

Ta dan so bili dospeli v vas turški vojaki, da bi polovili sumljive kmete; in nekateri vojaki so imeli paziti pri prevozu.

V tem času, o katerem govorimo, je bil čoln na nasprotnem bregu, in kmetice so z nestrpnostjo pričakovale čolna. Konečno je priveslal brodnik. Voznik, doma iz Lutibroda, se je uprl z veslom ob breg ter zaklical:

»No, naprej, ženske! Le hitro!«

Kar nanagloma sta pridrvela dva turška žandarja na konjih. Ženske sta s silo odrinila proč, da bi se prerila do čolna. Eden, debel, je udaril po ženskah z bičem in pričel kričati:

»Poberite se, kristjanske svinje! Poberite se!«

Ženske so se preplašene umaknile. »Proč od tu, čarovnice,« je vpil drugi in tolkel po ženskah z bičem.

Voznik je konja speljal na brod. Tudi žandarja sta bila že v čolnu in debeli žandar je vpil nad voznikom:

»Nobene psice ne smeš pustiti v čoln! Poberite se!« je kričal in pretil s pestjo.

»Gospod častnik! Prosim, počakaj!« je zaklicala kmetica, ki je tekla od Čolnjaka.

Žandarja sta se ozrla.

»Kaj hočeš, stanka?« je vprašal debeli Turek bulgarsko.

Kmetica je imela že šestdeset let, bila je visoka, koščena, izraz čisto moški. Na rokavih je nesla v raztrgane cunjice zavitega otroka

»Dovoli mi, da se popeljem, gospod častnik. Pusti me v čoln in Bog te bo poplačal in podelil bo tebi in tvojim otrokom zdravje.«

»A, ti si, Ilica? Znorela kristjanka.«

Spoznal jo je, ker napravila mu je bila v Čolnjaku jed.

»Jaz sem, aga Hadži Hassan. Vzemim radi otroka.«

»Kam pa neseš tega pankrta?«

»Moj vnuk je, Hadži. Mati mu je umrla — bolan je — nesem ga v Monastir.«

»In čemu?«

»Da bodo molili za njegovo zdravje.«

Hadži Hassan se je vsedel, voznik je pograbil za veslo.

»Aga, za božjo voljo! Stori mi to dobroto in pomisli, da imaš tudi ti otroke. Molila bom za te!«

Turek je malo pomislil ter dejal zaničljivo: »Vstopi, oslica!«

Kmetica je skočila v čoln in počela kraj voznika. Ta je uprl vesla v kalne valove narasle Iskre.

II.

Ubogi kmetici se je resnično mudilo. Na njeni roki je ležal otrok, sirota, ki je bila bolna že dva tedna. Nič niso pomagala zdravila žensk in rote-

nja, še celo konjederka v Vraci ni znala nobenega zdravila za otrokovo bolezen. Tudi pop je molil za zdravje, a vse zamati. Zadnje upanje je še bila pot v Monastir.

»V Monastiru bodo molili zanj. Menihi so sveti možje,« so ji govorile ženske v vasi.

Ko je danes bila pogledala otroka, se je bila prestrašila. Ležal je kot mrtev.

»Sedaj hiti — hiti. Mogoče bo sedaj pomagala Mati božja.«

In kljub slabemu vremenu se je napotila v čerepiski monastir Presvete Device.

Ko je hitela skozi hrastov gozd proti Iskri, ji je zastopil pot čudno oblečen mlad mož. Na prsih s torbo za patrone in puško v roki. Njegov obraz je bil blede.

»Žena, daj mi kruha! Lakota poginem,« jo je ogovoril.

Takoj je uganila, kdo je. Bil je eden onih, katere so zasledovali.

»Moj Bog!« je mrmrala Ilica vsa prestrašena.

Prebrskala je torbo, a ni našla drobtine kruha. Samo eno suho skorjo je imela. Dala mu jo je.

»Žena! Ali se morem skriti v vaši vasi?«

učiliški profesor dr. G. Bernatzik v svoji izdaji avstrijskih ustavnih zakonov omalovažuje ta cesarski patent, ki je, ali bi vsaj moral biti, drugi državni temeljni zakon za habsburško monarhijo. Brez potrebe pa izvaja iz Pillerstorferjeve ustave dualizem.

Iz tega mrtvila je narode vzbudila druga francoska revolucija. Nastali so tudi v habsburški državi viharji, ki so pretili razrušiti vso stavbo pragmatične sankcije. Prvi so se oglašili Mažari. Stanovi so sklenili, da mora biti povsod pod krono sv. Štefana mažarsčina uradni jezik. Tako določajo »zakoni« iz leta 1832., 1840. in 1843. Tej mažarski nameri so se prvi ustavili Hrvatje. V novembru 1847 so sklenili 31 zakonov, katere je cesar Ferdinand na Dunaju dne 11. aprila 1848. potrdil le v sili, ker je po vsi državi šumela revolucija. To je takozvana »ogrška ustava«, prekvašena z ostanki starih stanovskih privilegijev. Ta ustava imenuje pragmatično sankcijo le p o g o d b o med kraljem in stanovi in izraža »fuzijo« Hrvaške, Slavonije, Vojaške granice in Sedmograškega, a k o s e h o č e j o t e d e ž e l e z e d i n i t i. Sedmograški deželni zbor je dne 30. maja 1848. z večino glasov — odločili so nemški Saksi — odobril fuzijo, toda dne 23. sušca imenovani ban Jelačić je v svoji proklamaciji na hrvaški narod izjavil, da je hrvaška kraljevina »ločena« od Ogrske, in junija 1848 je hrvaški sabor odobril vse Jelačićeve odredbe navzlic nasprotnemu ukazu z Dunaja, ki je bil v strahu pred mažarskimi uporniki pod vodstvom Košutovim. Ta ogrska ustava, ki pa je sad revolucije in vladarjeve slabosti, je odpravila stanove in prvič uvedla izvoljene poslance s pravico dovoljevati proračun. Ogrska je tudi dobila prvo ustavno vlado, katere predsednik je bil grof Batyanyi in Košut finančni minister. Ustava je bila skovana po norveškem vzorcu in je nejasno izražala »zakonitost neodvisnosti in samostojnosti« Ogrske, ki ostane »po pragmatični sankciji nerazdružljivo zvezana« z drugimi provincijami. Tudi sočasni tiskovni zakon izraža »državno zvezo« v zmislu pragmatične sankcije. Tu se pričinja vhod v labirint državnopravnih vprašanj, iz katerega tudi avstrijski vseučiliški profesorji za državno pravo še do danes niso našli skupnega izhoda. Prvi so prišli v dimnike, drugi v kleti, tretji pa pri oknih gorečega poslopja kličejo policijo in gasilce na pomoč. To je izmed evropskih škandalov deveti!

Dne 10. septembra 1848. je ban Jelačić Mažarom napovedal vojso, dne 3. oktobra je cesar razpustil ogrski deželni zbor, ki pa se ni razšel, marveč rogovilil dalje, dne 15. aprila 1849. na Košutov predlog odstavil na večne čase cesarja Franca Jožefa in habsburško dinastijo in Košuta proglasil za diktatorja. Dne 4. sušca 1849 je mladi cesar podpisal manifest, s katerim je razpustil državni zbor v Kromerizu in izdal novo ustavo za vso državo. S to ustavo je vladar preklical ogrsko in združil zopet vse dežele v tesno celoto. Mažari so se uprli in dne 13. avgusta 1849 so cesarske čete s pomočjo ruskih polkov pri Vilagosu zdrobile mažarsko kratko samostojnost. Košut in general Görgey sta odnesla pete, mažarski uporni generali so bili 17. avgusta v

Kako se naj v Čelopkeju skrije. Videl ga bodo, prijeli, in poleg tega še v tej obleki!

»Nemogoče, moj sin, nemogoče,« je odgovorila in pomilovalno pogledala na njegov izmučen obraz, na katerem se je začrtaval obup. Nekaj časa je pomislila ter dejala:

»Skrj se, sin, za nekaj časa v gozdu! Tukaj te morda najde kdo tvojih tovarišev. To noč me pričakuj. Prinesla ti bom kruha in obleke. V tej se ne smeš pokazati. Kristjani smo,« je še pristavila.

Na mladeničev obraz je stopila jasna nada.

»Tu bom čakal, mati, pojdi, hvala ti.«

Gledala je, kako je šepajoč zginil v gozdu. Njene oči so se napolnile s solzami.

Hitela je po gozdu nizdol ter si mislila:

»Moram storiti to dobro delo. Ubodec! Kakšen je. Mogoče se bo Bog usmilil in mi rešil tega otroka. Sveta Devica, pomagaj mi, da pridem v monastir. O Bog, varuj ga, saj je vendar Bulgar ... trpel je za Kristusovo vero.«

Sklenila je predstojniku monastiru, usmiljenemu starcu in vnetemu Bulgaru vse povedati in si izprositi obleke in kruha.

In hitela je s podvojeno močjo, da reši dvema življenje.

(Dalje.)

Aradu ustreljeni in 6. oktobra je bil usmrčen prvi ogrski predsednik grof Batyany. Quem non sanat verbum, eum sanat ferrum.

Skadrski vozel.

Skadrsko vprašanje se je čez noč tako zapletlo, kakor nihče ne bi bil pričakoval. Mislimo, da se ne motijo tisti, ki ugičajo, da je to delo ruske diplomacije. Kralj Nikola namreč Skadra ni z resnim naskokom vzel, marveč z Essad pašo kot bodočim poglavarjem Albanije pod turško suvereniteto sklenil pogodbo, o koje vsebini se natančno ničesar ne ve, pač pa veliko kombinira. Gotovo pa je, da je Essad paša sklenil z Nikolo pakt v sporazumu s turško vlado. In če pomislimo, da mladoturki v Carigradu hudo rabijo pomoči balkanske zveze in njene matere Rusije, ne bo težko uganiti, kdo je to premeteno diplomatsko intrigo pravzaprav zamislil.

Zdaj se šele vidi, koliko je vredna tista albanska »narodna zavednost«, o kateri so na Dunaju vedeli toliko vzvišenega praviti. Vsi tisti »junaki«, ki se čutijo poklicane albanski narod voditi, se po Evropi potepajo in naj tuj račun živijo, provizorična »vlada« v Valoni, ki jo je pravzaprav naša diplomacija imenovala, se je na vse vetrove raztepla, ko se je Djavid paša pred mestom prikazal, v Skadru so albanski katoliki s Črnogoro popolnoma zadovoljni, zoper Srbe se pa Albanci tudi ne pritožujejo in jim je vseč, da je enkrat v Albaniji vsaj red vladal. Tako se zdaj jasno vidi, kako so v dunajskem časopisu o Albaniji namenoma same laži fabricirali. Govorili so celo o albanski revoluciji! Zdaj pa bo Essad paša vlad nad Albanci prevzel iz srbskih rok in niti en Albanec se ne bo ganil. Pravzaprav so nas Albanci pošteno potegnili, v prvi vrsti pa nas je potegnil Essad paša, kojega junaštvo so dunajski smoki tako ginljivo proslavljali.

To je mimogrede. Kaj pa Skader? Včerašnja konferenca poslanikov v Londonu se je zopet brez rezultata odgodila. Ruska diplomacija baje stoji na stališču, da je treba Črnogoro za Skader kompenzirati. Konferenca se je tudi pečala z Essad pašo, ki je zmešal Evropi vse račune. Pravzaprav ne celi Evropi, naši diplomaciji pa čisto gotovo. Kaj Lah! o vsem tem mislijo, se ne da izvedeti, ti od nekaj sumljivo molčijo.

Visoka Porta se za Essad pašo, o katerem se govori, da je pristopil balkanski zvezi, uradno poteguje. Iz tega se da sklepati, da se bo londonska konferenca s to kombinacijo, ki je itak skoro gotovo rusko maslo, morala resno pečati. Morebiti hoče Rusija, da se skadrsko vprašanje v zvezi s tem reši. Albanija postane avtonomna provinca pod lastnim knezom pod turško suvereniteto, kralj Nikola naj tej Albaniji odstopi Skader, Albanija pa ga kompenzira z ozemljem od Bojane do morja. Morebiti je to načrt tripelentente, kajti neko poročilo iz Londona o včerašnji seji poslanikov je čisto v tem smislu sestavljeno. Reši naj se vprašanje, kdo je albanski vladar, potem naj se šele določi, kako naj Črnogora Skader Albaniji izroči.

Kaj bo na to dejal grof Berchtold?

× × ×

VČERAŠNJA KONFERENCA POSLANIKOV TUDI BREZ REZULTATA.

Frankobrod, 28. aprila. »Frankfurter Zeitung« poroča z Dunaja: Rusija in Francija sta po današnji konferenci poslanikov v Londonu izjavile, da pri trditvi direktnim nasilnim sredstvom proti Črnogori le pod pogojem, če Avstro-Ogrska že zdaj izjavi, da pripusti nadnadno diskusijo o teritorialnih koncesijah Črnogori. Ta pogoj bo Avstro-Ogrska sporazumu z nemško diplomacijo odklonila. Knez Lichnowski ima najodločnejša navodila.

Dunaj, 28. aprila. Po zasebnih poročilih, došlih iz Londona, v današnji seji poslanikov še ni padla odločitev. Trdi se, da se je nekaj predlagalo, za kar so si poslani izprosil čas, da izposlujejo navodila od svojih vlad. Konferenca v četrtek zopet zboruje.

Dunaj, 29. aprila. Včerašnja londonska konferenca se je končala s popolnim neuspehom za avstrijske nasilne predloge. Po daljšem posvetovanju se je na konferenci pokazalo, da tripelententa solidarno in vztrajno odklanja način, kakršnega si je zamislila Avstrija glede nadaljnjega postopanja proti Črnogori. Za avstrijske predloge sta sicer govorila tudi Nemčija in Italija, a sporazuma nikakor ni bilo mogoče doseči. Zato ni preostalo drugega, kakor končati sejo in sejo preložiti na četr-

tek. Že tekom današnjega dne je baje pričakovati odločilnih sklepov avstrijske vlade, ki bi morala sedaj svoje grožnje izvršiti. Vse kaže, da pače odločitev v smislu samostojnega nastopa Avstrije, kajti Nemčija in Italija sta samo diplomatično podpirali avstrijske zahteve, o kaki vojaški asistenci pa nočeta ničesar slišati. Vendar pa politični krogi, ki stoje v posredni zvezi z dunajskimi uradnimi krogi, zatrjujejo, da ni izključeno, da se je Avstrija v zadnjem trenutku vendar odločila za potrpežljivost, ker se baje posreči diplomatičnem potom doseči predajo Skadra. Glede usode Skadra se sicer tudi še danes naglaša popolno soglasje velesil, čeravno se sedaj, ko postaja akcija Essad pašo vedno razsežnejša in ko ima Essad paša mogoče že večino albanskih plemen na svoji strani, niti ne ve, komu naj pripade Skader, ker je Essad paša kot knez Albanije že odstopil Skader Črnogori.

London, 28. aprila. »Reuter« poroča: Konferenca poslanikov se je danes ob 3. uri 30 minut odgodila. V zunanjem uradu so zelo rezervirani, a izjavljajo, da za pesimizem tudi zdaj ni nikakega povoda. Opazilo se je, da sta avstro-ogrski in ruski poslanik skupaj konferenco zapustila in da sta se dolgo časa razgovarjala, predno sta se poslovila.

London, 28. aprila. (Reuter.) Včerašnji konferenci poslanikov je predsedoval sir Grey. Pred sejo sta konferirala avstrijski in ruski poslanik s sir Greyem. Konferenca se je odgodila do četrta. Kot vzrok se navaja to, da Črnogora na noto velesil od 23. t. m. še ni odgovorila. Konferenca poslanikov je v toliko stališče Avstro-Ogrske upoštevala, da je razpravljala o korakih, ki naj se store, če se kralj Nikola ne uda. Na predlog Rusije in Francije, da naj se izkrca mednarodni oddelek v Baru in Ulčinju, pa je Avstro-Ogrska izjavila, da se ne strinja z njim, ker je premalo obširen in zato nezadosten.

London, 28. aprila. V današnji seji poslaniške konference se je zopet predlagalo, da naj se počaka. Kralju Nikolaju se mora nekaj dni dopustiti, da se premisli, postopanje Essad pašo je pa položaj tako zmedlo, da nastane najbrže popolna anarhija, če kralj Nikolaj zdaj svoje čete iz Skadra umakne. Hitro naj se marveč reši vprašanje status quo in vladarsko vprašanje Albanije vsaj načeloma. V neverjetnem slučaju, da ostane kralj Nikolaj trdovraten, bi vsaj z mirno vestjo lahko proti njemu s silo nastopili. Avstrijski poslanik je na ta zopetni zavlačevalni poizkus odgovoril, da kralj Nikolaj ni bil pozvan izročiti Skader Albaniji, marveč velesilam, ki jih poveljniki mednarodnega brodovja zastopajo. Tudi Essad paša najbrže velesilam ne bi branil Skadra zasedi in bi bila pogajanja z njim lažja, če se volja Evrope najprej nasproti Črnogori uveljavi.

London, 28. aprila. (Reuter.) Včerašnja seja poslanikov je bila najdaljša. Trajala je od pol 4. popoldne do tri četrt na 7 zvečer. Pred sejo so se vršila posvetovanja med avstrijskim in ruskim poslanikom. Pomirjevalno vpliva okolnost, da se uradno izjavlja, da ni vzroka za pesimizem. Merodajni krogi upajo, da se bo moglo Avstriji v prihodnji seji v četrtek sporočiti, kaj hoče velesile ukreniti. Nastop Essad pašo je položaj zelo zapletel. Konferenca je bila prepričana, da se je to zgodilo na podlagi pakta s Črnogoro, kar pa velesil ni posebno presenetilo.

RUSIJA HOČE, DA SE ČRNAGORA KOMPENZIRA.

Pariz, 28. aprila. »Temps« poroča z Dunaja, da je ruski poslanik Giers danes v imenu svoje vlade podal grofu Berchtoldu formalne izjave. Rusija izjavlja, da je pripravljena se zavzeti za to, Črnogora prepusti Skader Albaniji pod pogojem, da se Črnogora za to zadestno odškoduje.

ČRNAGORA PROTESTIRA PROTI ZAHTEVI, NAJ SKADER ZAPUSTI.

Cetinje, 28. aprila. Poslaniki velesil so imeli včeraj izročiti črnogorski vladi naslednjo noto:

Zastopniki velesil izjavljajo črnogorski vladi, da zavzete Skadra nikakor ne izpreminja sklepov velesil glede obmejne severa in severovzhoda Albanije. Zategadelj se bo moral Skader v najkrajšem času izprazniti in izročiti velesilam, katere predstavljajo komandanti mednarodnega brodovja. Črnogorska vlada se povabi, da nujno odgovori, če ta komunikacije sprejme.

Ta nota se je bila sklenila na poslaniški konferenci dne 23. t. m., ko se v Londonu še ni vedelo, da je Skader zavzel, pač pa, da mora v vsakem hipu basti. Nota se ni mogla izročiti, ker

ruski poslanik, kakor navadno, ni dobil instrukcij do 27. t. m. Poslaniki pa niso dobili doma poslanika zunanjih stvari, pa tudi ne drugih ministrov, ker so bili v cerkvi. Poslaniki velesil so nato to noto spisali in jo izročili nekemu selu, da jo ponese ministru.

Minister je noto sprejel, a nanjo ni odgovoril. Pač pa je včeraj črnogorski delegat Popović v Londonu prejel iz Cetinja naročilo, naj proti tej kruti in krivični zahtevi pri velesilah formalno protestira.

ESSAD PAŠA KNEZ ALBANIJE. — ZA ESSAD PAŠO STOJI CELA BALKANSKA ZVEZA IN RUSIJA. — ALBANIJA STOPI V BALKANSKO ZVEZO.

Carigrad, 28. aprila. Porta je svojim poslanikom naročila, naj kandidaturu Essad pašo za albanskega kneza pod sultanovo suvereniteto podpirajo. O tej nepričakovani misteriozni zadevi se upravičeno domneva, da so jo skuhal mladoturki, kateri so se v Bitolju o tej stvari domenili s Srbi. Nato se je načrt sporočil kralju Nikoli. Seveda se tudi govori, da za vso to rečjo stoji ruska diplomacija. Kakšno pogodbo je kralj Nikola sklenil z Essad pašo, ni natančno znano; eni menijo, da je Essad paša Črni gori odstopil Skader, kralj Nikola pa je priznal albansko kneževino in sklenil z njo konvencijo neznane vsebine; drugi mislijo, da bo kralj Essad pašo Skader vrnil, bo pa dobil celo jezero, Taraboš, Bojano in San Giovanni di Medua. Essad paša imenuje baje Djavid pašo za svojega vojnega ministra. Ta načrt je avstrijsko diplomacijo, ki o njem ni absolutno ničesar vedela, zelo presenetil. Skadrsko vprašanje je zdaj še veliko bolj komplicirano, ker se utegnejo gotove velesile za ta načrt v Londonu zavzeti.

London, 28. aprila. Iz Cetinja se poroča: Essad paša se je v Lešu proglasil za albanskega kralja in imenoval Djavid pašo, ki koncentrira turške čete v Albaniji, za vojnega ministra. Albanski kralj Essad in njegov vojni minister Djavid paša razpolagata s 50.000 močno armado.

Pariz, 28. aprila. Oklic Essad pašo na albansko prebivalstvo bo obetal popolno versko svobodo, varnost življenja in premoženja in naglašal, da more Albanija vse dobro od prijateljskega sporazumljenja pričakovati, čisto nič pa ne od vpliva drugih. Vprašanje Skadra se lahko reši brez velesil in brez krvolitja s črnogorsko albansko sovlado Skadra. Podrobnosti naj se s pritrditvijo albanskih velikašev določijo. Začasna albanska »vlada« za zdaj resnega odpora proti Essad pašo ne namerava vpriporiti. Osebnosti Essad pašini nasprotniki so v inozemstvo pobegnili. Turška vlada ne namerava od Essad pašo zahtevati, da se opraviči, ker se je pogajal o predaji Skadra.

Drač, 28. aprila. Tu sodijo, da proklamacija Essad pašo o samostojnem albanskem kraljestvu pod sultanovo suvereniteto znači nevaren razkol med mohamedanskim in krščanskimi Albanci.

Dunaj, 28. aprila. Essad paša se hoče združiti z ostanki razbite armade Djavid pašo in oba nameravata organizirati Albanijo, ki bo najbrže precej drugače izgledala, kakor sta si jo zamislila Avstrija in Italija, oziroma vse velesile. Prijatelji Essad pašo so razvili silno živahno agitacijo zanj po vsej Albaniji in že prihajajo poročila, da se je večina Arnavtov sprijaznila z idejo, naj se Essad paša proklamira za kneza avtonomne Albanije. Srbi so se med tem z vso naglico pričeli umikati iz Albanije. V Topitaniju in Kroji je bila takoj po njih odhodu proklamirana avtonomna Albanija in za guvernerja nastavljeni prijatelji Essad pašo. Tako je imenovan v Topitaniju za guvernerja Redik bej, intimen prijatelj Essad pašo. Na dunajske merodajne kroge so napravile vesti o proklamaciji Essad pašo za kneza Albanije silno mučen vtisk in veliko razburjenje. Srbi in Črni gori se očita, da sta skupno z Essad pašo skovali intrige proti velesilam, kot maščevanje za izgubljeno Albanijo. Zatrjuje se celo, da je bila med Essad pašo in črnogorskim kraljem Nikolo sklenjena posebna pogodba. Essad paša je izročil Skader Črnogorem in obljubil obenem, da stopi kneževina Albanija v balkansko zvezo, kralj Nikola pa se je zato zavezal, da mu priskoči za slučaj, če bi ga Albanci ne hoteli priznati za kneza avtonomne Albanije, s svojo armado na pomoč. Vse svoje moči in ugled za srbsko-albansko prijateljstvo je zastavil zlasti turški major Ejub Sabris, katerega so po bitki pri Bitolju Srbi ujeli, a kmalu izpustili. Vse te vesti o zanimivem, nepričakovanem gibanju v Albaniji kažejo, da je provizorična albanska vlada, ki je se pravočasno pobegnila iz Valone in se potika sedaj po Evropi, izgu-

bila v Albaniji ves svoj vpliv in vsako veljavo. (Veljave ta »vlada« sploh ni nikoli nobene imela.)

Pariz, 28. aprila. Tukajšnje časopisje ne prikriva škodoželjne radosti nad blamažo, ki jo je doživela Evropa vsled proklamacije Essad paše. Ako Albanci sprejmejo Essad pašo — in ni dvoma, da ga, ker je mohamedanski Albanec — potem nima Evropa, posebno pa ne Avstro-Ogrska monarhija, ki je sprejela načelo »Balkanbalkan« s kim narodom!, nobenega razloga se še bolj v albanske razmere vti. Essad paša pa ima potem pravico razpolagati s Skadrom kakor hoče in skleniti s Črno goro, karkoli se mu zdi. Seveda so velesile izrekle načelo, da imajo o Albaniji one odločiti, toda znano je, da prav Rusija Essad pašin načrt podpira in da je bržkone tripelentento zanj že pridobila. Kar se tiče Italije, menijo v Parizu, da ji je še ljube, če ostane Albanija pod turško suvereniteto kakor pa če bi se imela v samostojni Albaniji boriti za vpliv z Avstrijo. Balkanski zvezi pa je Albanija pod Turkom tudi veliko bolj všeč, ker ji je manj nevarna nego če bi bila torišče intrig velesil, dá, upajo celo z veliko verjetnostjo, da taka nominelno turška Albanija pristopi balkanski zvezi. O Avstriji menijo francoski listi, da ji ne bo ostalo drugega nego izvršena dejstva akceptirati, ker utegne sicer imeti vojsko s celim Balkanom in Rusijo, Italija pa ni gotova. **Avstrijska diplomacija se je dolgo trudila za avtonomno Albanijo, pa je ni mogla ustvariti, zdaj je pa narejena.**

Rim, 28. aprila. Poročevalec »Tribune« poroča iz Beograda, da se kljub uradnim dementijem lahko zagotavlja, da se je Essad paša proglasil za albanskega kneza v sporazumu z balkansko zvezo, ki je od njega le zahtevala, da zvezi pristopi.

Carigrad, 28. aprila. »Tanin« poroča, da se Djavid paša nahaja še v Valoni.

ČRNOGORA SE PRIPRAVLJA NA ODPOR.

»Reichspost« z dne 28. t. m. poroča iz Kotora: Onstran črnogorske meje se vrši živahno vojaško gibanje. Na cesti Kotor—Njeguš in Cetinje je vrhu prelaza opaziti močne črnogorske vojaške oddelke, ravno tako na vrhovih gora proti Lovčenu. Pri Njegušu je bilo med četami opaziti tudi oddelke v srbskih (?) uniformah. **Utrdbe na Lovčenu so se zadnje dni v naglici zopet popravile, armirale in z velikimi množinami municije preskrbele.** Na Cetinju so v četrtke Črnogorci oslu obesili frak in druge znake avstrijstva in ga z zasmehljivimi klici vodili po mestu in pred avstrijsko poslaništvom. — Kralj Nikola je izjavil: »Skader smo zmaga-li, pa bomo tudi Kotor, naj se nas le lotijo!« Črnogorci so sedaj zaprli mejo tudi za pošto. Vendar se je marsikaj izvedelo od članov oddelka angleškega »Rdečega križa« — med njimi zdravnik — ki je iz Skadra dospel v Kotor. Ti Angleži pripovedujejo, da je bila stiska prebivalstva v obleganem Skadru res velika; tudi sedaj še umrje na dan vsled lakote krog 50 oseb. Toda posadka je še imela hrane in obilo municije; Essad paša je mesto izdal, da uresniči svoje častihlepne načrte. Ko je proglasil predajo mesta, so se Albanci uprli, a Essad paša je vstajal v krvi zadušil; mnogo Albancev je bilo poklanih, več sto pa zaprtih. Pred prihodom Črnogorcev je zbežalo v gore 5000 prebivalcev, ki se morajo nahajati v strašnem položaju, ker nimajo ne živčaja ne strehe. V mestu samem vlada grozna beda; Črnogorci so sicer pripeljali več bark živih in jih razdelili med prebivalstvo, a to je le kaplja v morju. Mesto je vsled obstreljevanja napol razdrto. Avstro-ogrška kolonija — kakih 500 oseb — je vsa dobro ohranjena; vest o smrti nadškofa Seregija ni istinita. (»Reichspost« razvija v balkanskih zadevah navadno veliko fantazije, kar bržčas velja tudi o marsikateri posameznosti tega poročila.)

V SKADRU JE OSTALO SAMO PET BATALJONOV.

Berolin, 28. aprila. »Lokalanzeiger« poroča iz Cetinja, da je prestolonaslednik Danilo v Skadru pustil 5000 mož, z ostalo armado pa odkorakal proti severu. Nad Skadrom se vije črnogorska zastava. Prestolonaslednik Danilo je armadi v govoru dejal: »Skader smo osvojili in nihče nam ga ne vzame!«

KRALJ NIKOLAJ IN CAR NIKOLAJ.

Dunaj, 28. aprila. »Südslavische Korrespondenz« poroča, da je 23. t. m. odpotoval posebni poslanik kralja Nikolaja k caru v Peterburg. Od uspeha te misije je odvisno, kakšno stališče Črna gora zavzame.

KAKO SO KATOLIŠKI SKADRČANI ČRNOGORCE SPREJELI.

Milan, 28. aprila. »Secolo« priobčuje o vrodu črnogorskih čet v Skader od svojega poročevalca te-le podrobnosti: **Katoliški nadškof je poslal generala Martinoviča in Vukotiča svojo kočijo. Črnogorce je sprejela katoliška godba iz Skadra.** Najprej sta vkorakala bataljona Njeguš in Černica. Z Martinovičem je jahal tudi laški major Cattapani. Skadrski župan in nadškof Sereggi z drugimi skadrskimi odličnjaki sta ponudila črnogorskim generalom na srebrnem krožniku kruha in soli. **Katoliška godba je zaigrala črnogorsko himno.** Mohamedanci so se večinoma držali doma. Na sredi potoja je prišla armadi nasproti velika gruča fantov in deklet iz srbske šole v Skadru, na čelu jim srbski pop. Otroci so vojake obsipali s cvetjem, vojaki so jih pa dvigali in poljubovali. V Skadru je general Martinovič takoj naznanil, da bo dal razdeliti kruha in moke, jih pozval k miru in redu in dejal, da je usoda novega Skadra zvezana odslej z usodo nove Črnogore. **Prebivalstvo je s črnogorsko vlado popolnoma zadovoljno, v prvi vrsti katoličani.** Ljudstvo je zares hudo stradalo, v nekaterih mohamedanskih hišah je tudi več mrličev na vrtovih pokopanih.

MANIFESTACIJE ZA ČRNOGORO V PRAGI.

Praga, 28. aprila. Državnopravna stranka je priredila včeraj protestni shod proti vojni nevarnosti. Poslanec Sokol je pozval zborovalce, naj izkažejo svoje simpatije za Črnogoro s tem, da vstanejo iz sedežev. Komaj pa je Sokol prvi stavek izgovoril, je vladni zastopnik shod razpustil. Nato so zborovalci odšli v sprejedu proti Vavlskemu trgu, pojoč srbske in bulgarske pesmi. Policija je proti demonstrantom, ki so žvižgali, nastopila.

MIR SE ZAKASNIL, KER RUSKI POSLANIKI NIMAJO INSTRUKCIJ.

Dunaj, 28. aprila. Kolektivna demarša velesil glede na mir, ki so jo tudi v Beogradu in v Sofiji nameravali, se do zdaj še ni mogla izvesti, ker nimajo ruski poslaniki tozadevno še nobenih instrukcij.

SRBIJA POJASNJUJE.

Belgrad, 28. aprila. (Izvirno.) Zadnji čas so se iz sofijskih virov širile razne vesti, češ, da Srbi zversko postopajo z bulgarskim prebivalstvom v onih delih Macedonije, ki jih je okupirala srbska vojska. Te vesti so v tukajšnjih vodilnih političnih krogih vzbudile tem večje iznenadenje in neugodnost, ker so te vesti — mnogokrat celo kot poročila posebnih dopisnikov — zašle tudi v slovanske liste monarhije. Tukajšnji vodilni krogi izjavljajo, da se proti tako prozorni, tendenciozni kampanji ne morejo in nečejo boriti, zlasti pa ne z enakim orožjem. Z žalostjo konstatirajo, da so celo nekateri prijateljski slovanski listi s priobčevanjem teh vesti pokazali, kako malo vere imajo v dobro stvar, da niso vseh teh klevet v naprej smatrali za popolnoma neverjetne; saj so bile in so te klevete značilna posebnost gotovega današkega časopisja, čegar stvarnost je bila še vselej dementirana. **Vsi trezni in odgovorni srbski in bulgarski politiki žele, da se vprašanje razdelitve teritorijev reši na miren način na podlagi stvarnih interesov in argumentov.** Zato bi bilo zares žalostno, ako bi se s širjenjem take vrste klevet celo med Slovani utrdilo mnenje, da na novem Balkanu vlada barbarizem, kakor bi to radi svetu dokazali znani protivniki Balkana in slovanstva.

Dnevne novice.

+ **Dnevnik o obleganju Odrina.** Iz Odrina smo prejeli zanimiv dnevnik, v katerem je točno zabeleženo vse, kar se je v Odrinu zgodilo od začetka vojske pa do 26. marca 1913. **Jutri bomo objavili zadnji del dnevnika pod naslovom: »Zadnji dnevi turškega Odrina«.**

+ **Občinski odbor mestne občine škofja Loka** je v svoji seji dne 28. aprila t. l. enoglasno izvolil za častne občane gospode: deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča, deželnega odbornika dr. Evgen Lampeta in drž. poslanca prof. Evgen Jarca.

+ **Za c. kr. državno realno gimnazijo v Idriji.** Iz Idrije se nam piše: Na javnem društvenem shodu Kat. polit. društva za idrijski sodni okraj, dne 27. aprila t. l., se je soglasno sprejela sledeča resolucija na deželni šolski svet: Zborovalci, zbrani dne 27. aprila t. l. na javnem društvenem shodu, prosijo, da se veleslavi c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko oziroma večkrat izraženo željo in soglasni sklep, ustanoviti na občinske stroške nižjo gimnazijo (glej izvestje mestne nižje realke 1901/2, str. 5).

dalje sklep slavnostne seje dne 18. avgusta 1900, ustanoviti v Idriji na svoje stroške nižjo realno gimnazijo (glej izvestje mestne nižje realke 1901/2, str. 7) ter na soglasni sklep današnjega shoda in priporoču visoki naučni oblasti, da preustroji in izpopolni sedaj obstoječo c. kr. državno realko v Idriji v c. kr. državno realno gimnazijo.

+ **Nomen — omen.** Nemčurska duševna trojica: celovška »Stimmen«, »Marburgerica« in celjska »Vahtarica«, ki jih zlasti po tem spoznaš, da prav pridno prepisujejo druga iz druge in se s posebno slastjo zaletavajo v Jugoslovane, med katerimi žive, proglašajo venomer Srbe in Bulgare kot rojene krvoločneže in mesarje, proti katerim so ubogi Turki in Arnavti le nedolžna jagnjeta. Kot dokaz za svojo trditve navajajo ti lističi biveše janičarje, ki so med Turki samimi sloveli kot najbolj grozoviti vojaki. Janičarji so pa bili po rodu večinoma Jugoslavlani, torej so balkanski Slovani hujši vrati kot sam Turek ali Arnavt in Evropa bi se morala v imenu humanitete postaviti na stran Turkov. Ta imenitni silogizem dela vso čast našim slovenskim poturicam ali kakor jih še drugače imenujemo, nemčurjem. Ti so v resnici najbolj stekel element v naši domovini, ker zastrupljajo in onečajo vse javno življenje ter netijo narodne boje. Evropa, ki ji je do miru, bi morala tedaj opozoriti našo vlado, da stopi na prste tem narodnim divjakom. Ali ne? Ampak še nekaj drugega je, kar bi si morali naši nemški nacejci, ki jim je nemška kultura menda višek zemeljskega življenja, vedno obdržati pred očmi, kadar se mislijo zaletavati ob barbarizem Slovanov. Vprašamo le te modrijane okoli gori imenovanih glasil, ali nič ne vedo, kar je to v andalimizem? Ali nič ne vedo o nekem germanskem narodu z imenom Vandali, ki so počenjali povsod, kamor so prišli, taka silovita divjaštva, da še dandanes ves svet nazivlje kako posebno barbarsko dejanje — vandalizem. Na te svoje germanske kulturose so naši teutončki lahko ponosni. Heil!

+ **Nova Cuvajeva progonstva.** Urednik uradnih »Narodnih Novin«, Feliks Zindl, je odstopil, ker so mu zelo zamerili, ker je ob padcu Skadra slavil hrabrost črnogorskih junakov. V tej zadevi sta pa tudi prizadeta dosedanja državni pravdnik dr. Marković in zagrebški policijski načelnik Sporčić, ki nista hotela ob manifestacijah radi padca Skadra v Zagrebu proti manifestantom nastopiti.

+ **Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica« na Dunaju** ima v sredo dne 30. t. m. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji »Leithner« (I. Auersperggasse 6) svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

+ **Mejaša ubil.** 76 letni premožni posestnik Andrej Medic na Hribu, občina Koprivnik, je živel s svojim sosedom Karlom Romom že dalje časa v prepiru radi neke poljske poti. Te dni se je imel na licu mesta vršiti ogled; komaj pa je komisija začela svoje delo, je Rom planil na Medica in mu prizadejal take poškodbe, da je še tisto noč umrl. Rom je nato zbežal in ga še niso našli.

+ **Ustrelil se je** 81 letni čevljar Miha Ogriz v Kočuh na Koroškem; nabil je staro cev puške sprednjače, vtaknil zadnji konec v štedilnik, sprednjega si je pa naslonil na zatilnik in čakal na strel, ki mu je raznesel glavo. Ogriz se je nahajal v veliki bedi in je bil najbrže že nekoliko zmešan.

+ **Človeška čeljust v potoku.** Pri urejevanju potoka Pišenca so delavci blizu postaje Kranjska gora našli na bregu dobro ohranjeno človeško spodnjo čeljust. Uvedla se je preiskava, ki pa doslej še ni ničesar dognala.

+ **Aprobirana učna knjiga.** C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je z odlokom z dne 22. aprila 1913, št. 17.346 odobrilo II. izdajo knjige: *Latinska vadnica* I. del, sestavil dr. Josip Pipenbacher. Cena 2 K. Založil L. Schwentner v Ljubljani.

+ **Slovensko planinsko društvo.** Opozarjamo na občni zbor osrednjega društva S. P. D., ki se vrši jutri dne 30. aprila ob 8. uri zvečer v Narodnem Domu v Ljubljani.

+ **Pet ponesrečencev.** V bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji je bilo tekom minulega tedna privedenih pet ponesrečencev. Franc Kočever, železniški delavec iz Metlike se je ponesrečil z dinamitno patrono. Raztrgala mu je mišice na rokah in na desnem licu, da je oslepil na desnem očesu. Franc Grubar, posestnikov sin z Vel. Bana pri Sentjerneju, si je igranje s samokresom pognal kroglo v desno stegno. — Vinko Suštar, posestnikov sin z Vidma pri Dobropoljah, je padel s kozolca in si zlomil desno stegnenico. — Ivan Kic, železniški delavec v Prelogih, je prišel med dva vagona, ki sta ga pritiskala

čez prsa, da je zadobil smrtnonevarne poškodbe. — Na drvarja Frančiška Renko z Leskovca pri Sentjanžu je v gozdu padlo drevo in mu strlo levo nogo v stegnu.

+ **Požar.** V podnožju Gorjancev pri Gor. Suhadolu je dne 27. t. m. požar vpepelil lesno tovarno veleposestnika gospoda Gorjani. Le hišam za delavska stanovanja je požar prizanesel.

+ **Iz Rateč na Gorenjskem.** Gasilci obnove v četrtek (Vnebohod) 1. maja ob 4. uri popoldne svojo gledališko predstavo v svojem domu. Spored: 1. Mladini, poje moški zbor. 2. Gasilec, deklamacija. 3. Pogled v nedolžno oko, poje moški zbor. 4. »Trije tički«, burka v dveh dejanjih. Prireditve se vrši v prid društveni blagajni.

+ **Skrajna zlobnost.** Neki neznani zlikovec je pri Dolinarjevi hiši v Dorfarjih posekal dve mladi črešnji in eno hruško, v hlevu privezanemu konju je pa rep odrezal. Nekemu drugemu posestniku pri Sv. Duhu je pa vzel kositarsko posodo za mleko, jo sedemkrat prevrtal ter jo potem vrgel na neko senošet tik ceste. Po storilcu pridno poizvedujejo.

+ **Nevarni padec.** Urbanc Franc, zidar in posestnik v Mostah, je v petek pri delu padel s petega klina na lestvi, pri tem pa z glavo s tako silo udaril ob zid, da si je prebil črepinjo. Dobil je smrtnonevarno poškodbo, vendar se je zdravnikom že posrečilo, odvrti najhujše.

+ **Godbeni odsek Sl. k. izobraž. društva Vič-Glince.** Prihodnjo nedeljo, t. j. 4. maja priredi naša godba na pihala zabavni izlet na Samotorico pri Horjulu; seveda če bo vreme ugodno. Odhod ob 4. uri zjutraj. Sv. maša bo takoj ob prihodu v podružnični cerkvi. Prijatelji postene zabave dobrodošli!

+ **Novice iz Polhovega gradca.** A. Osredkar, 17letni hlapec pri Janezu Bogataju se je v nedeljo vpijanil in povzročil pretep, pri katerem je bil umirovljeni orožnik Janez Ternovec precej poškodovan. — Dan nesreče in strahu je bila za Pograjce minula sobota. Zjutraj je na žagi Franca Nartnika konj tako nesrečno brcnil svoja gospodarja Franca Koprivca, da se je moral takoj odpeljati v bolnico. Takoj nato se je pa oglasil zvon iz cerkvenih lin in naznanjal, da nekeje gori. K sreči razen velikega strahu ni bilo posebne nesreče. Pri trgovcu Josipu Leben so se vnele saje. Na pomoč prihiteli ljudje so ogenj hitro pogasili. Prav posebno se je odlikoval gostilničar Matevž Gerjol, znan živinorejec našega kraja.

+ **Razpisani učiteljski službi.** Postojnski okraj: Vreme, II. nadučit. (Ekskurendna šola v Gornjih Ležečah, renum. 500 K). Rok do 22. maja. — Logaški okraj: Cirknica, IV. učit. (Prednost za risanje na obrt. nad. šoli izprášani.) Rok do 16. maja.

+ **Correctum.** V članku »Od 1713 do 1867« 1. stran današnjega lista naj se čita v 15. vrsti tretja beseda nerazdeljiva in ne razdeljiva.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Parlamentarne zadeve. — **Tirolski deželni zbor.** — **Češke zadeve.** — **Nemci in Mažari proti Hrvatim.**

Načelstvo nemško-nacionalne zveze je 28. t. m. imelo sejo, v kateri so želeli, da naj se državni zbor kmalu skliče in da naj se hitro mali finančni načrt izvede. Naglašalo se je pa tudi, da v sedanjem zapletenem položaju ne kaže siliti na sklicanje državnega zbora. — **iTirolski deželni zbor,** ki poldrugo leto radi italijanske obstrukcije ni zboroval, se je 28. t. m. pod novim tirolskim predsednikom grofom Toggenburgom zbral v kratko zasedanje, da reši deželno-brambno postavbo in vprašanje Fleimstalske železnice, ki jo Italijani zahtevajo. — **Voditelji veleposestnikov** so se včeraj s Stürgkhom posvetovali dve uri o čeških zadevah. Grof Stürgkh je izjavil, da želi kratko zasedanje češkega deželne zbora, da se začasno uredi deželne finance in uredi plače učiteljem. — **»Češko Slovo«** objavlja z Dunaja poročilo, da je zunanje ministrstvo zahtevalo ostrejšo odredbo proti morebitnim manifestacijam na češkem glede na zmago balkanskega krščanskega orožja. — V Sirnui so bile te dni občinske volitve, pri katerih so Nemci in Mažari skupno nastopali.

Štajerske novice.

+ **S. K. S. Z. za Štajersko** je imela v nedeljo, dne 27. aprila, pri Sv. Križu na Murskem polju — rojstnem kraju kardinala Missia in nepozabnega pisatelja dr. Križaniča — svoj letošnji občni zbor, kateri je bil zelo dobro obiskan. Lepa Slomšekova dvorana je bila nabit polna. Občnega zbora so se udeležili poslanci dr. Korošec, dr. Verstovšek in Meško. Posebno mnogo je bilo navzoče vrle muropoljske in slovenjgoriške mladine. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Korošec, ki

je tudi poročal o delovanju S. K. S. Z., naše najmočnejše nepolitične organizacije na štajerskem. S. K. S. Z. ima sedaj združenih pod svojim okriljem 154 društev, za šest več kot ob lanskem običnem zboru. Mladinskih zvez ima 127, in sicer 57 mladinskih in 70 dekliških. Tečajev priredila je S. K. S. Z. štiri. Sporazumno s »Slov. Stražo« stoji S. K. S. Z. v zvezi z nad 500 hišami ob meji; na mejo pošilja knjige in časnike. Centralna knjižnica šteje 7235 knjig. Lani se jih je izposodilo nad 4000. S. K. S. Z. pošilja društvom govornike. Govorili so: dr. Hohnjec pri 80 prireditvi, dr. Korošec pri 37, Zebot pri 34, dr. Medved pri 27, dr. Verstovšek pri 17, dr. Leskovar pri 14, dr. Kovačič pri 4, dr. Lukman pri 4, dr. Jerovšek pri 4, Gomilšek pri 14, Zajc pri 19. Dr. Hohnjec se je izreklo za njegovo neutrudno delovanje pristržno zahvala. Tudi denarno stanje S. K. S. Z. je izborni. Dr. Verstovšek je kot predsednik podzveze Orlov govoril o predmetu »Orli na plan!« Podpredsednik dr. Hohnjec pa je v krasnem govoru orisal cilje našega delovanja za bodočnost. Navdušeno je še govoril tudi deželni poslanec ormoško-ptujskega okraja, Meško, ki je povdarjal delovanje S. K. S. Z. za mladino. V odbor so bili zopet izvoljeni: Dr. Korošec, predsednik; dr. Hohnjec, podpredsednik; Ferdo Leskovar, tajnik; Vinko Žolgar, blagajnik; odborniki: dr. Kovačič, dr. Verstovšek, dr. Jerovšek, dr. Lukman, Evald Vračko, Ivan Kociper, Fr. Gomilšek, Franjo Zebot; namestniki: dr. Medved, dr. Vrabar, Fran Spindler, Vl. Pušenjak, Al. Haubenreich in A. Tkavc. Naj bi S. K. S. Z. delovala tudi v bodoče po jasno začrtani svoji poti v blagor slovenskega ljudstva!

Nemškutarji komandirajo v celjski okoliški občini. Dr. Ambroschitsch je v zadnji seji tega zastopstva predlagal resolucijo proti slovenski obstrukciji v štajerskem deželnem zboru, in slovenski naprednjaki, na čelu jim dr. Božič, so mu navdušeno soglasno pritrtili. Heil!

Imenovanje. Kaplan v Slov. Bistrici dr. Anton Pinter je imenovan za vojnega kurata c. kr. mornarice v Pulju.

Še druge prireditve. V Kamnici pri Mariboru je na mesečnem shodu mladeniške zveze govoril Fr. Zebot. — V Jarenini pa se je vršila lepa prireditve dekliške zveze. Konec prireditve pa je skazil dež.

Umrl je v Jarenini slovenski gostilničar in mesar g. Karol Ornio. Bolehal je nad štiri mesece. Bil je še komaj 35 let star.

Ljubljanske novice.

Ij Nove odredbe mestnega magistrata radi stojnic na trgu. V zadnji seji magistrat. gremija je vprašal občinski svetnik Pammer, koliko plačujejo branjevci in drugi prodajalci od stojnic na trgu. Izrazil je željo, naj bi se za vse prodajalce uvedle primerne tržne pristojbine. Z ozirom na to je mestni magistrat odredil, da se uveljavi od c. kr. deželne vlade potrjeni tržni red, v katerem je cenik za tržne prodajalce, ki so se sedaj odtegovali pristojbinam. Počenši z jutrišnjim dnevom se bo pobirala na ti podlagi tržna pristojbina po 98 vin. ob sredah in sobotah tudi od prodajalcev sadja. — Tako se glasi obvestilo z magistrata. Ali ni to novo podraženje živil? Predno magistrat tako odredbo izda, bi vendar moral stvar spraviti pred magistratni gremij. Kakor je nam znano, je gosp. Pammer vprašal samo, koliko plačajo mesarji na stojnicah. Vsekakor naj se magistrat s takimi odredbami ne prenagli!

Ij Umrl je podpolkovnik avditor dr. Karel Tippmann, vodja deželno-obrambnega sodišča v Ljubljani.

Ij Iz državne živinozdravniške službe. Začasni c. kr. okrajni živinozdravnik v Ljubljani Josip Šink je postal definitiven.

Ij G. kr. učiteljske v Ljubljani. Pouk v somatologiji in zdravstvu v drugem polletju 1912-1913 je naučno ministertvo poverilo mestnemu fiziku dr. Otmarju Kraju.

Ij Umrl je v Gradcu višji davkar v pokoj Ignacij Mlaker, star 65 let. Truplo prepeljejo v Ljubljano.

Ij Reklama z najnižjimi instinkti. »Slovenski Narod« piše včeraj, da je bil »Slovenec« potegnjena, ker pri Jurjevanju na Gradu ni bilo v haremu živih napol oblečenih žensk. Kaj meni »Narod«, da bi liberalcem policija tudi kaj takega dovolila? Način reklame za prireditve Družbe sv. Cirila in Metoda smo mi obojali in ga z mirnim srcem imenujemo slovenski kulturni škandal! Pri reklami se je oziralo na najnižje instinkte, in če naši narodni nasprotniki tako reklamajo za »Družbo sv. Cirila in Metoda« izrabijo kot dokaz, na kako nizko

vzgojnim stališču stoji slovenski liberalci, bodo imeli prav. Radovedni smo, kaj pravi k taki reklami g. župnik Vrhovnik?

Ij Naglasova hiša je vsled razpok, povzročenih po delih v Ljubljani, policijsko zastražena. Stranke so deložirane.

Ij Umetne cvetlice za šmarnice letos vsled kanalizacijskih del v šolskem dreveredu prodajajo na Vodnikovem trgu nasproti Mahrove trgovske šole. Prodajalke so si nabavile res krasne cvetlice in jih umetno priredile v pestre skupine, ki bodo znatno povzdigovale domače majniške pobožnosti.

Ij Umrl so v Ljubljani: Katarina Dorotheja Lutmann, soproga višjega kontrolorja cestne železnice, 53 let. — Alojzij Žagar, delavčev sin, 3 leta. — Katarina Guzej, žena tovarniškega steklobrusarja, 48 let. — Martin Suštaršič, kajžar, 56 let. — Franc Rožič, delavčev sin, 11 let.

Ij Branjevke zopet predstavljene. Ker so začeli z delom kanala nabiralnika na Pogačarjevem trgu ob hiši meščanske imovine, kjer so bile sedaj začasno prodajalke sadja, so se te zopet morale preseliti, in sicer se jim je odkazal prostor na Francovem nabrežju in na Mestnem trgu pred magistratom.

Ij Nesreča. Včeraj je prišla v Žganjarjih pri Kočevju 65 letna Ana Intiharjeva pod nek voz, kateri ji je zdrobil levo nogo. Pripeljali so jo v deželno bolnišnico.

Ij Zaprl so slikarskega pomočnika Franca Kržmana iz Ljubljane, stanujočega v Spodnji Šiški, radi sleparij, ki jih je zadnji čas izvršil v sežanskem okraju; izročen je okrajnemu sodišču v Ljubljani.

Iz slovanskega sveta.

sl Slovanska banka v Peterburgu. Iz Peterburga se poroča listom: Pravila Slovanske banke, ki jo je ustanovila Družba slovanske vzajemnosti, so bila potrjena. Glavni sedež banki bo v Peterburgu. Filialke se bodo otvorile: v Moskvi, Varšavi, Odesi, Pragi, Sofiji, Belgradu, Cetinju, Solunu, Varni itd. Banka ima utrditi finančne in trgovske odnose Rusije k balkanskim državam in zapadnim Slovanom, ima biti središče slovanskega obrtnega in trgovskega življenja ter prevzeti vlogo posredovalca med slovanskimi trgi in narodnim kapitalom.

Promet v črnogorskih lukah. Celokupni zunanji promet Črnogore je v normalnih časih znašal 10 milijonov kron na leto; tri četrtine odpadejo na uvoz (iz Avstro-Ogrske in Italije), izvoz znaša le eno četrtino. Izvažajo se olje, živina, volna, konji, nekaj tobaka in suhih rib. V črnogorskih pristaniščih v Baru in Ulcinju se ustavljajo edino le parniki avstrijskega Lloydja, Ungar - Croate in društva »Pulja«, drugih parnikov prihaja na leto le nekaj deset do dvanajst in nekaj več jadrnic. Leta 1911. je prišel v Bar en sam nemški parnik. Ostali promet med Nemčijo in Črnogoro oskrbujejo parniki društva »Pulja«. Bar ima šele od leta 1909 za silo urejeno pristanišče in je po 42 km dolgi železniški progi zvezan z Virparzarom. V Ulcinju, ki je od Bara oddaljen 22 km, ni skoro nobenega prometa in ni dosti več kakor navadna ribiška vas. Črnogorsko trgovsko brodogojstvo je danes vsega skupaj 86 jadrnic, ki nosijo 3700 ton.

Šerif Arnavtović pozvan v Srbijo. Srbska vlada je pozvala vakufskega ravnatelja in virilista bosenske-hercegovskega odbora šerifa Arnavtovića v Srbijo, da izvede v po Srbiji osvojenih krajih versko organizacijo mohamedanov. Arnavtović je obljubil, da zadovolji tej želji pod pogojem, da sme v družbi enega uradnika bosenskega vakufskega ravnateljstva prepotovati kraje, kjer leže vakufi in da ta uradnik ostane tam zato, da to organizacijo tudi izvede in da fungira kot vakufski ravnatelj.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avstrija res nastopi sama.

Dunaj, 29. aprila. Ministrstvo za zunanje zadeve je dalo listom danes sledečo izjavo na razpolago:

Avstro-Ogrska si je pridržala, da v slučaju, ako se velesile ne zedinijo, ukrene samostojno potrebne odredbe, da izsili izpraznitev Skadra.

Ta slučaj je zdaj nastopil, ker se na včerajšnji seji velesil ni doseglo zedinjenje.

Temu je pristaviti, da se vrši živahno izmenjevanje misli med Dunajem in Rimom.

Že bližnji čas pokaže, da je mnenje, ki vlada v nekaterih državah, da hoče Avstro-Ogrska s svojimi izjavami le »bluffati«, napačno.

Ob tej uri se nahaja vojni minister Krobatin pri ministru Berchtoldu.

SITUACIJA JE ZELO RESNA.

Pariz, 29. aprila. Listi presojajo situacijo zelo resno. Velik vtis je napravila izjava avstro-ogrškega poslanika nasproti Pichonu: »Ako Evropa ne maršira, marširamo mi!« Listi pozivljajo Pichona, naj uporabi ves vpliv Francije, da se na Cetinju udajo.

Berolin, 29. aprila. Dejstvo, da se je konferenca poslanikov zopet preložila, se zelo resno presoja. Ako se črna gora do četrtka ne premisli, se bo konferenca imela pečati z nasilnimi sredstvi. Verjetno je, da bo Rusija te dni zelo na črnogoro pritiskala, da odneha.

HARTWIG ODLIKOVAN.

Peterburg, 29. aprila. Car je podelil ruskemu poslaniku v Belgradu veliki križ reda belega orla.

ESSAD PAŠA.

Belgrad, 29. aprila. »Politika« poroča, da je Essad paša z 22.000 vojakov korakal v Tirano in prevzel upravo. Krščansko prebivalstvo beži. Srbske čete so razen Drača vso Albanijo, neizvzemši Miridito, izpraznile.

LONDONSKI ALBANSKI IZNENADENI.

London, 29. aprila. Člani provizorične albanske vlade in drugi albanski delegati, ki se tu mudijo, so vsled nastopa Essad paše popolnoma iznenadeni. Govore o srbsko-turški intrigi. Krščanski Albanci gospodstva Essad paše ne bodo trpeli.

ZGODBA O OSLU NA CETINJU.

Cetinje, 28. aprila. Izvirno poročilo »Slovenec« Vest »Reichspost«, da so črnogorci na Cetinju zasmehovali Avstrijo na ta način, da so oblekli nekega osla v frak, ni istinita, pač pa je res, da so osla oblekli v frak, da so ga gonili po Cetinju otroci, da pa je osel imel na glavi pritrdjen napis: »Neue Freie Presse et Comp.«, s čimur se je odgovorilo na nesramno pisanje nemških dunajskih listov, nikakor pa se ni žalila monarhija.

NAPETOST MED SRBI IN BULGARI.

Sofija, 29. aprila. Iz Skoplja poročajo, da Srbi utrjujejo Skopje in okolico. Bulgari v Skoplju ne smejo iz mesta. Srbi utrjujejo srbsko-bulgarsko mejo nad Kumanovom.

ZBORNICA.

Dunaj, 29. aprila. Konferenca načelnikov strank se skliče dne 6. prihodnjega meseca.

IMENOVANJA V ARMADI.

Dunaj, 29. aprila. Cesar je imenoval mornaričnega poveljnika viceadmirala Hausa za admiral, feldmaršallajtnanta Rohra in Tersztanského za generala kavalerije, Bockenheimerja za feldcajgmajstra Borojevića, Appela in Meixnerja za generale infanterije, nadvojvodo Henrika Friderika za majorja in nadvojvodo Karla Albrehta za nadporočnika.

Dunaj, 29. aprila. Podmaršal baron Klobučar, rodom Hrvat, je umirovljen.

BLAZEN ČIN.

Beljak, 29. aprila. Državnoželezniški revident Ahatič je svojo ženo v spancu zabodel, nato prerezal svojima dvema otrokoma vrat, da sta umrla, naposled pa še sebe z revolverskim strelom nevarno ranil. Vzrok: družinske razprtije.

ANARHISTI V ZAHODNI NEMČIJI.

Berolin, 29. aprila. Iz Kolina se poroča, da so v Kolinu in v vseh industrijskih krajih zahodne Nemčije zasledili organizacijo anarhistov, ki živahno za anarhizem agitira. Policija je izvedla obširne hišne preiskave in je veliko osumljenih anarhistov zaprla in najostreje proti anarhistom postopa.

KONEC AFERE »BALKAN«.

Zagreb, 29. aprila. Preiskava v polomu afera »Balkan« je končana. Sodnijsko postopanje je ustavljeno proti odvetnikom dr. Schönsteinu, dr. Horvatu, dr. Sachsu ter bivšemu podravnatelju »Balkana« Kraju. Obravnava se bo vršila samo proti ravnatelju Albiniju in nekaterim članom ravnateljstva in to samo radi sleparskega konkurza. Nekateri pravijo, da bi bile sicer kompromitirane osebe iz najvišjih sodnijskih in drugih krogov.

HRVAŠKI POLITIČNI KLUB V SARAJEVU.

Sarajevo, 29. aprila. Tu se je na številno obiskanem shodu konstituiral hrvaški klub za Sarajevo. Navzoči so bili poslanci Sunarić, Vancas, Cabrajčić in Jelavić. Poslanec Sunarić je poudarjal potrebo nove politične združitve radi boljšega organiziranja hrvaškega naroda Bosne in Hercegovine v čistem narodnem duhu. Klub bo kontroliral delo hrvaških zastopnikov v bosanskem saboru. Za predsednika kluba je izbran poslanec Cabrajčić.

PUČ V LIZBONI.

Lizbona, 29. aprila. Pred vojašnico 13. polka sta razpočili dve bombi. Bilo je nekaj materialne škode. Dognalo se je, da so puč poizkusili republikanci, ki so sestavili ministrsko listo, kateri bi stal na čelu Lima. Danes je vlada dala zopet več oseb zapreti.

NAMERAVAN NAPAD NA CESARJA VILJEMA.

Berolin, 29. aprila. Iz Karlsruhe poročajo, da so ob navzočnosti nemškega cesarja Viljema v Karlsruhe odredili zelo obširne policijske varnostne odredbe. Policijo v Karlsruhe so namreč iz Berlina obvestili, da naj na cesarja pazijo, ker se nekaj pripravlja. Cesar Viljem se zato v Karlsruhe v soboto tudi ni pripeljal s posebnim vlakom, marveč z avtomobilom.

GROZNA AVTOMOBILSKA NESREČA. — 25 OSEB RANJENIH.

Berolin, 29. aprila. Avtomobilski omnibus, ki vozi na progi Chemnitz—Annaberg, je 28. aprila ponesrečil. Ranjenih je 25 potnikov, med njimi dva nevarno.

Razne stvari.

Kardinal Vanutelli pri Ozanamovih slavnostih v Parizu. Dne 23. aprila ob 3. uri popoldne je došel v Pariz odposlanec sv. stolice eminence kardinal Vanutelli. Železniška družba Pariz-Lyon je dala kardinalu več voz na razpolago. Na kolodvoru so sprejeli kardinala številni cerkveni dostojanstveniki in zastopniki civilnih oblasti. Pred kolodvorom je bila zbrana večtisočglava množica, ki je papeževga delegata pozdravljala. Prihod kardinala Vanutellija v Pariz je dalekosežnega pomena. To je namreč prvi pot, odkar se je izvršila ločitev cerkve od države, da je rimski kardinal v oficialni misiji prišel na Francosko. Kardinal Vanutelli stanuje v Rue des Serres kot gost oo. lazaristov. Ozanamove slavnosti so se pričele dne 25. t. m. s slavnostnim sprejemom zastopnikov. Dne 26. t. m. se je vršila pontifikalna sv. maša, nato so na slavnosten način odkrili Ozanamov nagrobni spomenik. Zvečer bo kardinal Vanutelli predsedoval generalnemu zboru Vincencije-vih konferenc. V nedeljo jutraj bo kardinal Vanutelli opravil službo božjo in imel tudi propoved. Popoldne bo v pariški katedrali slavnostni govor, ki ga bo imel slovit govornik P. Janvier. Zvečer se bo v palači d'Orsay pod predsedstvom eminence Vanutellija vršil banket, katerega se udeleži oficialna Francija in cerkveni dostojanstveniki. Dne 28. aprila bo kardinal prisostvoval zadnjemu generalnemu zborovanju in se naslednji dan vrnil v Rim.

Samo za milijarderje. Stari ameriški milijarderji, kakor Vanderbilti, Astorji, Havemeyerji i. dr. niso nič manj ponosni na svoje milijone kakor stari plemenitaši na svoje prednike. Prav tako ali pa še bolj so ekskluzivni glede družbe. To so svetu znova dokazali v kopalšču Newport, kjer hočejo biti popolnoma sami med seboj. Zvedeli so, da si hoče ondi sezidati vilo neki bogsigavedikdo; kaj pa še! Hitro so se pomenili med seboj in predrznežu, ki se je hotel udomačiti sredi med milijarderji, izpred nosa kupili svet, za katerega se je bil pogajal. Pokupili so še drug velik zemljiški kompleks, ki se je parceliral, da bi si tudi manj premožni lahko kupili hišico v Newportu. Cesar milijarderji nočejo —

Na smrtni postelji krščen zdravnik. Na kliniki prof. dr. pl. Noorden na Dunaju je že del časa ležal bolan židovski zdravnik dr. Simon Hirsch. Zadnje dni se mu je stanje tako poslabšalo, da je izginilo vsako upanje na ozdravljenje, kar je bolnik dobro vedel. Dr. Hirsch je izrazil željo, da bi bil krščen. Poklicali so domačega duhovnika o. Schmitza, ki je bolnika pripravil na sv. krst in ga minulo nedeljo krstil. Ker je bilo stanje dr. Hirscha jako slabo, mu je duhovnik obenem podelil tudi sv. poslednje olje. Par ur na to je dr. Hirsch umrl.

Vohunstvo v Rusiji. V Peterburgu so zaprla nekega uradnika ruskega generalnega štaba v trenutku, ko je izročal tajne akte. Policija je vohuna vjela v past tako, da se mu je za vohunstvo ponudilo 100 tisoč rubljev.

Bankir, ki je izkoriščal avstrijske izseljence. V Budimpešti so na zahtevo ameriških oblasti prijeli bankirja Karola Krausa iz Pittsburga, ki je izkoriščal avstrijske izseljence.

Nova straža v ogrskem parlamentu. 25. t. m. je v ogrskem parlamentu prevzela stražno službo nova straža — gardisti v mažarski narodni noši. Gardisti so sami izbrani visoki možje.

POSPEŠENO OBOROŽENJE V NEMČIJI.

V proračunskem odseku nemškega državnega zbora so se 28. t. m. pričela posvetovanja o brambnih predlogih. Vojni minister von Heeringen je naglašal, da se mora pomnožiti število podčastnikov, da morajo nakupiti konje in material in da se mora za zgradbo trdnjav vse pripraviti. Zahteve vojne uprave glede na zračno brodovje bi se bile morale že 1. aprila 1913 uveljaviti. Naglašala, da imasta Nemčija in Avstro-Ogrska proti Franciji in Rusiji premo vojakov in da Rusija mobilizacijo pospešuje. Vse se mora storiti, da bo Nemčija kos izpremembam ostanje meje. — V proračunskem odseku nemške zbornice je vzbudilo veliko pozornost, ker se je izvedelo, da je nemško vojno ministrstvo pozvalo Kruppa v Berlin.

FRANCIJA HOČE BITI ZA VSAK SLUČAJ PRIPRAVLJENA.

Ministrski predsednik Barthou je na volilnem shodu v Oleronu izjavil: Francija je dokazala, da jamči za svetoven mir in da se zanj zavzema, a kljub temu mora biti Francija za vsak slučaj pripravljena. Nevarnejši kakor vojska sama je strah pred njo, strašnejši kakor strah pred vojsko je poraz. Neobhodno potrebne so zato žrtve za obrambo naroda.

VAŽNA PREOSNOVA NAŠE DEŽELNE BRAMBE.

»Militärische Korrespondenz« poroča, da bodo razpustili tiste domobranske polke in polke deželnih strelcev, ki so določeni za to, da mejo stražijo. Bataljoni teh polkov postanejo kakor lovski bataljoni samostojni in jih bodo za to določeni častniki nadzirali. Pri nas bodo po tej presnovi prizadeti domobranski pešpolk v Celovcu št. 4, domobranski pešpolk v Ljubljani št. 27 in deželni polki strelcev št. 1, 2 in 3. Domobrankska polka št. 4 in 27 se iznova ustanovita, in sicer bosta začetkoma dva bataljona štela.

Prihodnji semenj za kože in kožuho vino vršil se bo dne 5. maja t. l. in sicer kakor navadno v skladišnih prostorih na Dunajski cesti 33 („Balkan“) 1334

Primorske vesli.

p Volitve na Tržaškem. Včeraj, v ponedeljek ob dveh popoldne je potekel rok za reklamacije v svrhu volitev na Tržaškem. Že sedaj se vidi, da je po zanikernosti izostalo mnogo slovenskih volilcev. Cele trume so jih prihajale reklamirati, tik potem, ko je že bilo — prepozno.

p **Kompromisna pogajanja med laško krščansko socialno in liberalno stranko** glede bodočih volitev in nastopa v deželnem zboru sicer formalno niso še končana, vendar ni pričakovati, da bi uspela. Laški liberalci se za kompromis zelo trudijo in ponujajo kršč. socialcem baje celo tri mandate v obč. svetu.

p **Na protialkoholnem taboru v Tolminu** je bilo zbranih okrog 500 oseb. Zborovanje je bilo impozantno.

p **Radi nevrastenije v smrt.** Pri Andreju Kastelcu, 51 let staremu posestniku v Podgori, je bilo že tri tedne opazati hudo nevrastenijo. V soboto so ga pa našli domači obešenega. Pokopali so ga v nedeljo.

p **Umrli je v Trstu Anton Švara,** delavec v Lloydovi tiskarni, star 53 let.

p **Radi razžaljenja Veličanstva** je obtožena 37letna Marija Ria iz Clauriana v Italiji, sedaj prebivajoča v Gorici. V ponedeljek dopoldne je stala pred okrožnim sodiščem. Ker je obtoženka trdila, da ovadba proti njej temelji le na sovraštvu glavnih dveh prič, se je razprava preložila, da se zaslisi še druge priče.

p **Vlom pri zlatarju.** V soboto jutro v prvih zgodnjih urah je zapazil policijski stražnik Pickl v Trstu, da Tamarova zlatarna in urarna na Corsu ni dobro zaprta. Poizkusil je in res je dognal, da se dá zastor na izlozbi dvigniti. Ko je storil to tudi pri vratih, sta hotela skočiti na cesto dva moža, ki ju je pa ugnal s samokresom. Tako sta bila tuja v pasti, dokler ni prišlo še troje stražnikov, ki so ju spravili na varno. Bila sta to dva regnikola, ki sta bila že prevrnila celo zlatarno in zbrala in povežala vse blago. Če bi jima bilo šlo po sreči, bi bila Tamaro oškodovala za nad 16.000 kron. Nekoliko sumljivo pa je, da Tamaro tako zasleduje nesreča. Imel je že namreč tudi ogenj in že prej nekoč vlom.

p **Nesreča triletnega otroka.** V nedeljo popoldne je povozil voz električne železnice na Opčinah tri leta starega Vinka Furlana. Mali se je igral pred domačo hišo ob cesti, ki vede v Prosek, ko je prišel voz električne železnice v smeri na kolodvor državne železnice. Revčku so v bolnišnici odrezali zlomljeno levo nožico. Domači so neutolažljivi.

p **Aretirana** sta bila v soboto zvečer v Gorici delavca Jožef Marušič in Angel Padovan iz St. Petra pri Gorici, ker sta se ustavljala policiji. Padovana so odali deželnemu sodišču. — Radi razžalitve javnih organov so bili obsojeni brata Ernest in Alojzij Bronzin iz Devinu ter regnikol Al. Oliva iz Sede-

goliano pri Vidmu. Ti trije so se lani oktobra meseca ustavljali občinskemu redarju v Devinu. Obsodba: en teden težke ječe.

p **Tatovo presenečenje.** Pred deseti dnevi je poročal »Slovenec«, da so neznani tatovi obiskali ponoči Pijanovo trgovino v ulici Stadion v Trstu. Takrat tatov niso dobili, a v noči na ponedeljek je enega dohitela usoda. Tatovi, ki so bili prvič dobili lep plen in ga z vozom odpeljali, so se namreč dogovorili, da gredo zopet krast. Res se je bil spravil eden ponoči v trgovino, a policijski stražnik je našel, da vrata niso dobro zaprta. Poizkusil je in jih je odprl; v tem pa je že stopil na prag 30 let stari dlnar Bošketič z Malega Lošinja, ki je držal v vsaki roki kovčeg, nabasan s kradežem. Mislil je, da mu je tovariš v smislu dogovora prišel odpirat in je hotel oditi. A zašel je v pest — policistu. Bošketič je bil že vsega skupaj 14 let zaprt, skoro polovico življenja; on je strahovit tat. Ko so ga preiskali, so našli pri njem tudi nekaj predmetov, ki so bili ukradeni pri prvi tatvini. Presenečeni tat noče imenovati krivcev. Ukradel bi bil zopet reči za 500 kron.

p **Če ciganke menjavajo denar.** Po nekaterih tržaških predmetjih sta hodili pred par dnevi po dve ciganki, ki sta zahajali v trgovine, pekarnice in mlekarne »menjavati« denar. Ciganki sta vedno imeli bankovec za 10 kron, pa sta ga hoteli zamenjati, in sicer vedno samo za ogrske krone. Najraje sta jih pa kar sami izbirali, raje več nego manj. Sedaj so že vse te ptičice pod ključem.

p **Poizkus ropa na cesti.** V soboto zvečer je napadel brezposelni 20 let stari trgovski uslužbenec Alojzij Maraspin 28-letno Angelino Albertijevo, ki je uslužbena kot izterjevalka pri neki pekarni v Trstu. Ženska, ki je imela v denarnici 373 kron, je denar krčevito držala in vpila na pomoč. Rešili so jo neki vozniki — onesveščeno. Zločinca so zaprli.

Gospodarstvo.

g **Razdeljevanje vzrejalnih podpor za teleta** se je preložilo na poznejši čas.

g **Gospodinjski tečaj** se odprl v ponedeljek 5. maja t. l. v Trzinu. Vodila ga bo gđica J. Jakličeva. — Enaka tečaja se isti dan zaključita na Brdu in na Rovih.

g **Kmetijski tečaj** so se vršili pretekli nedelji v Cirknici, v Grahovem, na Blokah, v Starem trgu, Strugah in Dolenji vasi pri Ribnici. Udeležba je bila povsod zelo poljna. Običajno nad 100 poslušalcev.

Zdravniško se priporoča

Ako se otroci ne morejo vsled nezadostne ali pomanjkljive prehrane ali vsled katerega koli vzroka prav razvijati, tedaj nezasužni nobeno drugo krepilno sredstvo večjega zaupanja kakor Scottova emulzija, ki se je izborna obnesla pri tvorbi kosti in pri utrditvi telesa. Ona vsebuje redilne snovi, ki pospešujejo rast močnih in pravih kosti in cel razvoj, tako da postanejo otroci kmalu živahni in veseli. Malim ugaja Scottova emulzija; z velikim veseljem jemljejo to sladko, smetani podobno zmes.

SCOTTOVO EMULZIJ,

ki je že 40 let po vseh deželah uvedena, priporočajo mnogi zdravniki, ker jo cenijo v vsakem oziru kot zanesljiv in uspešen preparat.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 30 vin. v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 pošiljatev potom lekarne za poskušnjo.

Sprejme se za čez dan starejša

varuhinja

samo taka, ki je vajena z otroci. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 1333.

IZLETNIKI, POZOR!!

Vsem cenjenim izletnikom, ki hodijo z medvedskega kolodvora skozi Zlebe k Sv. Katarini in na Grmado in nazaj, podpisani vjudno priporočajo **izborna okrepila:** vino, pivo, domači sadjevec ter pristno domačo slanino in sir. — Nikomur ne bo žal, kdor se oglasi pri 1328 **FRANCUR BIZANTUR v Zlebeh št. 20.**

Hiša

v velikem trgu na Spodnjem Štajerskem z mizarjskim obrtom in brez konkurence, se proda radi odpotovanja event. tudi brez obrti. — Vprašanja na upravo tega lista pod šte. 1330.

Praščiči (mladiči)

7 tednov stari, križane pasme (velike domače pasme in Horschove pasme), zelo lepi, se oddajo. **Soneška graščina**, pošta Ig-Studenec pri Ljubljani. 1332

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi, nepozabljeni oče oziroma stari oče, gospod

Ivan Vičič

bivši trgovec, sedaj knjigovodja pri tvrdki Fr. Kollmannu

danes ob 6. uri zjutraj po mučni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb dragoga ranjkega bode v sredo dne 30. aprila ob pol 5. uri iz hiše žalosti Jurčičev trg št. 2 na pokopališču k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Ljubljana 29. aprila 1913.

Mirko Vičič Amal. Slatner r. Vičič sin. hči.

Ana Vičič snaha.

Milan, Emica, Anica, Dragica Ivanček vnuki in vnukinje.

Brez vsakega posebnega naznanila. 1336

Dr. Ivan Oračen

ordinira zopet

Stanovanje.

V Sodni ulici št. 12, I. nadstropje, se odda takoj ali od 1. maja naprej stanovanje s 4 sobami, kopeljo itd. Poizve se pri hišnem gospodarju. 1340

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurško bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Trg. sotrudnik

Iše službe. Izučen sem v specerijski — ter nekoliko tudi delikatesni trg., star 21 let, zdrav ter imam dobra spričevala. Službo bi nastopil rad takoj, najraje pa kje na deželi. Ponudbe naj se pošilja na upravo lista — pod št. 100-1320 mlad trg. sotrudnik. 1320

Tvrdka Franc Kollmann naznanja žalostno vest o smrti njenega dolgoletnega zvestega uradnika, gospoda

IVAN VIČIČA

ki je umrl po kratki in mučni bolezni. Pogreb bode jutri, v sredo dne 20. aprila 1913. Blag mu spomin. 1337

V Ljubljani, dne 29. aprila 1913.

Zdravilni pedagog

Ravnatelj **Fran Salzlechner**, lastnik učilišča in vzgojevališča za duševno zaostale in nerazvite otroke v Perchtoldsdorfu pri Dunaju, se bo mudil 6. in 7. maja v hotelu »Pri Slonu«. Čas za razgovor in ordin. od 11.—3. ure.

Razpis.**Železobetonskega mostu v Rokriči pri Kranju**

na 18.000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna proračunana dela naj se predložijo

do 19. maja

t. l. ob 12 uri popoldne podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno krono, doposlati je zapечатene z napisom: »Ponudba za prevzetje gradbe mostu v Rokriči«. Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarovanih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 4) v uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, 26. aprila 1913.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podajanje v 24 urah
28	9. zveč.	737,1	12,1	brezvetr.	jasno	
29	7. zjutr.	738,6	8,5	brezvetr.	megla	1-0
	2. pop.	737,1	21,9	sr. jvzh.	sk. obl.	

Srednja včerašnja temp. 14,3°, norm. 11,7°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 29. aprila 1913.

Pšenica za maj 1913	11,20
Pšenica za oktober 1913	11,78
Rž za maj 1913	9,30
Rž za oktober 1913	9,73
Oves za maj 1913	9,72
Oves za oktober 1913	8,78
Koruzza za maj 1913	8,16
Koruzza za julij 1913	8,33

Kuharica

išče službe, najraje v kakem župnišču. Ponudbe se prosijo na upravo lista pod »kuhrica 200«. 1322

Zaloga pohištva Fran Doberlet

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8

priporoča pohištvo vsake vrste v

solidni izvršitvi in po nizki ceni.

Na prodaj imam približno 2 vagona lepega 1331

Jesenovega in brstovega lesa

različne debelosti in dolgoti. Les je še v hloh in se lahko zreže, kakor kupec zahteva. **GREGOR DOLENC**, žagar, Praprotno, p. Selca nad Škofjo Loko.

Dvoje stanovanj

vsako s 3 sobami in pritliklinami (tudi s kopalnico) in eno stanovanje z 2 sobama se odda z avgustom v novi vili. Poizve se na Slovenskem trgu 8, II. nadstropje (desno). 1335

Št. 8522.

1369

1326

Izpred sodišča.

Ciganska snubitev. Koncem avgusta m. l. je v Zaklancu med cigani rodbine Hudorovič in rodbine Levakovič nastala pravcata bitka, katere vzrok je bila mlada ciganka iz rodbine Levakovič, katero je snubil 19 letni cigan Miha Hudorovič. Posamezne dele tega pretepa je bilo skoraj nemogoče zasledovati, ker se je vse vršilo naglo in v veliki zmešnjavi. Dognalo se je pa le, da je bil glavni pretepač snubec Miha Hudorovič, ki je težko poškodoval Fr. in Janeza star. Levakoviča. Pokvarjenca pričata, da sta bila od obdolženca in njegovega očeta napadena ter da sta vse poškodbe dobila z nožem in sekuro od obdolženca. Miha Hudorovič se je s početka nekaj zvijsal, končno pa le priznal, da je prizadejal poškodovancema vse poškodbe razen ubodline v ključnico Janezu Levakoviču star. Sodišče mu je prisodilo osem mesecev težke ječe.

Prefrigan cigan. Po celi fari je bilo znano, da 72letni Franc Krvina, posestnik v Dolenji vasi, proti dobrim obrestim prav rad denar posojuje. To je izvedel tudi 62letni cigan Anton Hudorovič, pristojen v Šent Peter. Prišel je h Krvini in ga prosil posojila, češ da je precej premožen človek, ki ima sedem glav živine in 1500 goldinarjev vredno hišo. Stari Krvina mu je vse to verjel in mu posodil prvič 100 K, kasneje pa še 700 kron, torej vsega skupaj 800 kron. Seveda mu je cigan obljubil visoke obresti, katerih pa Krvina nikdar videl ne bo, kakor tudi glavni ne. Hudorovič se izgovarja, da mu je Krvina denar kar vsiljeval, ta pa pravi, da, ko je izvedel, da obdolženec nima nikakega premoženja, mu ni ničesar več posodil. Obdolžitev, da je cigan izmaknil Krvini iz neke skrinje 300 K, se ni mogla dokazati. Sodišče je Hudoroviča na pol leta težke ječe obsodilo.

Svoji ženi z umorom grozil. Janez Perne, kočarice mož, sovraži svojo ženo, ker mu noče svojega posestva prepisati, da bi ga potem zapravil. Ze lansko leto meseca oktobra je bil na sedem mesecev težke ječe obsojen, ker je svoji ženi Jeri grozil in jo tako pretepel, da se ji je na celim životu poznalo. Dne 25. januarja t. l. je pa Perne nekemu sokaznjencu, kateri je imel v 2 dneh ječo zapustiti, v pričo drugih sojetnikov rekel: »Moja žena nosi okoli preste na prodaj in jih bode tudi k vam prinesla, povej ji, da jo bom ubil. En teden ne bova skupaj. Pijan sem šel notri, pijan pridem domov. Pa ji ne smeš pozabiti tega povedati. Zdaj sem se ravno tukaj privadil, potem bom šel kam drugam (v Gradiško), toliko bom naredil. Ko ven pridem, jo bom takoj ubil.« Sojetniki so mu prigovarjali, naj bode tiho, sicer ga bodo še v zaporu pridržali. On jim je pa odgovoril: »Tisto je vse glih, kar sem si namenil, to bodem pa izvršil. Omenil je, da zaradi tega ne odneha, ker je žena kriva, da je toliko časa zaprt. To sporočilo je žena tudi po bivešem kaznjencu izvedela in ni čuda, če se je bala izvršitve obdolženčeve grožnje, ko dobi prostost. A prišlo je drugače. Mož je prišel zopet pred preiskovalnega sodnika, krivda je bila v celim obsegu tudi po zaslišanih pričah dokazana in sodišče ga je zopet obsodilo na 15 mesecev težke ječe.

Žalostni konec pustnega norenja. Na pustni torek je hodilo po vasi Hrastnik več našemljenih fantov, med temi so bili tudi posestniška sinova Jožef Razoršek in Luka Trdina in fanta Karol in Janez Osolnik. Okolu devete ure zvečer sta se Razoršek in Trdina sprla s Karolom Osolnikom, kateri je imel v pijanosti odprt nož v rokah. Razboršek je pobral rovnico ter ga z njo sunil v prsa, da je padel in ga na tleh ležečega udaril po glavi. Pa tudi Trdina ga je z nekim toporobotim orodjem dvakrat mahnil po glavi. Po mnenju zdravnikov je Osolniku bil zdrobljen del lobanje, nastopilo je vnetje možganov in po preteku 18 dni je nastopila smrt. Obdolženca dejanja nista mogla tajiti. Sedela bosta zaradi tega pol leta v težki ječi.

KNJIGOTRŽTVO.

Za mesec maj priporočamo:

Aichner Dr. Simon, Marienpredigten 3 K 20 h.

Andelfinger, Predigten über die Tugenden und Vorzüge der Gottesmutter 1 K 20 h.

Boser, Maimonat zur Förderung unserer Liebe und Andacht zur heiligen jungfr. Gottesmutter in 31 Abendvorträgen 4 K 32 h.

Diesel, Marie, der Christen Hort. Predigten über die hochgebenedeite Mutter des Herrn. Dva zvezka 9 K 60 h.

Freund, die Marien-Verehrung. Mai-Monatspredigten, vez. 3 K 60 h.

Hausjakob, Sancta Maria. 6 Vorträge 2 K 16 h, vez. 3 K 12 h.

Hammer, Marien - Predigten 3 K 24 h.

Mörzinger, das Blumenreich im Dienste der Gottesmutter. 32 Mai-vorträge 2 K.

— Te Deum laudamus. 32 Maivorträge 1 K 50 h.

Vögele, Grüstet Maria! 5 Maipredigten 78 h.

Druge povesti:

Egger, Predigten für den Pfingstkreis. 2 zvezka po 2 K 88 h.

Humann, Katechetisches Lehr- und Lesebuch vez. 10 K.

Linden, der mittlere Deharliche Katechismus 2 K 88 h.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Novi brevir. Nov popolnoma avtentičen brevir, ki obsega ne samo novi psalterij, temveč upošteva v vseh slučajih nove določbe že na predpisanih mestih v knjigi sami, je ravno kar izšel in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani v dveh izdajah v velikosti 15x9½ cm. — a) Izdaja v štirih zvezkih vezana v fin šagrin z zlato obrezo propr. vred 51 K 85 vin., b) izdaja v dveh zvezkih vezana v fin šagrin z zlato obrezo s propr. vred 31 K 70 vin.

Dr. Jeršetove šmarnice »Mati čudovita« se, kakor smo že naznanili, ne bodo pošiljale na ogled. Knjiga se ne kupuje samo za šmarnično pobožnost, temveč bo trajno ohranilo privlačno moč, ker nudi cerkvenemu govorniku mnogo porabne tvarine. Ker zaloga ni baš prevelika in na novo izdajo za sedaj ni misliti, naj si to krasno knjižico vsakdo čimprej omisli. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Naravna **Bilinska kislá voda**

najbogatejši alkalični (natron-lithion) kislec na Češkem. Izborna dietetična namna na pijačo. O vrednosti bilinske izvolite vprašati hišnega zdravnika. 3851

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem. Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akratov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogoznata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Moderno zidana, solnčno ležeča

hiša

ki je še 16 let davka prosta, na najlepšem kraju v Ljubljani, z velikim, krasno zasejanim vrtom, z dvema lepimi stanovanji po 4 sobe s kopelji itd., se jako ugodno proda.

Več se poizve v upravnistvu tega lista pod št. 1254. (Znamka za odgovor.)

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

! Odkar zajtrkujem in južnam!

sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravoga, močnega in prihranila pri mleku in sladkorju v gospodinjstvu polovico denarja. Take pohvale dohajajo vsak dan pri zopetnih naročilih dr. pl. Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke **SLADIN** pri izdelovalcu, lekarnarju dr. pl. Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitek K 4—, poštini zavitek 5 kg po 15 zavitek K 10— franko. Zavitek 1/2 kg po 60 vin. tudi pri trgovcih. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Radeckypplatz 4, Josefstädterstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. 109

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Rla-mazilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštini predal 12/160 Ogrsko.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škotiijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici trvdke R. Miklaue.

767

Št. 8385.

Razpis.

1325

Za zgradbo

vodovoda za Bled in okolico

na okroglo 563.000 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen in na podlagi teh izračunjenega skupnega zneska naj se predlože do 26. majnika t. l. ob 12. uri opoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečateni z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda za Bled in okolico“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni; navesti je tudi dobavišča cevij, armatur in cementa.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu in navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobe proti plačilu K 7—.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 26. aprila 1913.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

847 1

..... pomladanskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

= najboljši in najcenejši nakup =

pri trvdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9—12.

Špeciálna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.